Ogentroost

Colofon

Copyright © 2023 voor deze uitgave
Uitgeverij XL, Deventer

ISBN 9789046314562
NUR 301
Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij XL, Postbus 583, 7400 AN Deventer

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen
© 2022 A.H.J. Dautzenberg

Alle rechten voorbehouden

Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl

Voor Pieter

Aan de lezer(es)

Met het verhaal van Ef kreeg ik gaandeweg een steeds ongemakkelijkere relatie. Ik ben er nog niet uit of dat aan het verhaal lag of aan mij. Wellicht werd mijn stemming ook gekleurd door de zedenprekende tijdgeest, die ik voor de klaarte, en tegen beter weten in, even buiten mezelf plaats – mijn binnenwereld is al onstuimig genoeg. Wel prijs ik de nacht dat ik het verhaal heb ontmoet, om verschillende redenen. Een daarvan zou je, met wat goede wil en een afgepaste portie toverstof, kunnen classificeren als niet-profaan.

A.H.J. Dautzenberg, Tilburg, torenkamer,
voorjaar ’22

Kunnen wij ter wille van onze eeuwige zaligheid gelijktijdig worden met een mens van lang geleden?

Hans van Munster o.f.m., *De mystiek van Franciscus*

Vergeet namelijk niet dat de wereld in het Hebreeuws is geschapen; […] Het bestaat alleen uit medeklinkers. […] Die medeklinkers vormen het zichtbare lichaam van de woorden, – de klinkers zijn hun ziel en dus onzichtbaar.

Harry Mulisch, *De procedure*

De Waterherder fluit een bron en zie, onmiddellijk maakt die zich los uit zijn bedding, komt naar hem toe en volgt hem.

Henri Michaux, *In het land van de Magie*

Zonnelied

Allerhoogste, almachtige, goede Heer,
van U zijn de lof, de roem, de eer en alle zegening
U alleen, Allerhoogste, komen zij toe en geen mens is waardig U te noemen.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer, met al uw schepselen, vooral heer broeder zon,
die de dag is, en door wie Gij ons verlicht. En hij is mooi en stralend met grote luister.
Van U, Allerhoogste, draagt hij het zinnebeeld.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer, door zuster maan en de sterren.
Aan de hemel hebt Gij ze gemaakt, schitterend, kostbaar en mooi.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer, door broeder wind en door de lucht en de wolken,
het helder weer en ieder jaargetijde, waardoor Gij uw schepselen in leven houdt.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer, door zuster water, die heel nuttig is, nederig, kostbaar en kuis.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer, door broeder vuur, door wie Gij voor ons de nacht verlicht.
En hij is mooi en vrolijk, stoer en sterk.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer, door zuster aarde, onze moeder die ons in leven houdt en leidt en allerlei gewassen met kleurige bloemen en kruiden voortbrengt.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer,
door hen die vergiffenis schenken door uw liefde, en ziekte en verdrukking dragen.

Gelukkig zij die dat dragen in vrede, want door U, Allerhoogste, zullen zij worden gekroond.

Geloofd zijt Gij, mijn Heer,
door onze zuster de lichamelijke dood, waaraan geen levend mens ontsnappen kan.

Wee hen die sterven in doodzonde.
Gelukkig wie zij aantreft in uw allerheiligste wil, want de tweede dood zal hun geen kwaad doen.

Loof en zegen mijn Heer en dank en dien Hem met grote nederigheid.

Franciscus van Assisi, lente 1225

Paradijs

‘Ik stam van na de voltooid verleden tijd.’
‘Dat is mij bekend, Fieke.’
‘Soms twijfel ik daaraan.’ De slak wendt zijn tentakels af en kruipt langzaam verder over de vochtige vlonder. De dauw is nog niet helemaal opgetrokken.
‘Laat dat twijfelen maar aan mij over, oké? Hier heerst onbezorgdheid.’
De slak reageert niet.
‘Hallo Ef!’ Een bont zandoogje fladdert voorbij en strijkt neer op het uiteinde van een pluim van de vlinderstruik, daar waar de eerste paarse bloemetjes voorzichtig beginnen te bloeien.
‘Je bent vroeg.’
‘Het wordt een prachtige dag, daar wil ik volop van genieten. En ik heb honger.’
‘Je hebt groot gelijk, François.’
De vlinder steekt zijn roltong in het gele hartje van een bloemetje en begint de nectar op te zuigen. Ef richt zich weer tot de slak.
‘Onbezorgdheid, Fieke. Onbezorgdheid.’
‘I know,’ reageert de slak, zonder op te kijken. ‘Vanwaar dan die twijfel?’ Ef laat haar stem een beetje zingen, om haar wrevel te verbergen.
‘Het zal de landerigheid zijn. Ik leid een dralend be-

staan, dan krijg je dat.'
'Dat is niet goed. Als ik iets voor je kan doen, Fieke, dan moet je het zeggen.'
'Je kunt me optillen en onder de salie zetten. Ik heb behoefte aan beschutting.'
Ef tilt het slakje voorzichtig op, dat zich snel terugtrekt in haar huisje.
'Hoogtevrees,' fluistert Ef naar de schelp. 'Je hoeft niet bang te zijn, ik laat je heus niet vallen. Vroeger durfde ik nog niet eens vanuit het slaapkamerraam naar beneden te kijken, dus ik weet hoe het voelt.'
Ze duwt enkele takken van de salieplant opzij, drukt een strookje gras plat en plaatst de slak op het groene bedje. 'Alstublieft, mevrouw.'
Het duurt even voordat de slak weer tevoorschijn komt. Ef laat de takken tevreden zakken en loopt opgetogen terug naar de vlinderstruik. Het zandoogje zit inmiddels op een andere pluim.
'Smaakt het, meneertje?'
'Uitstekend,' reageert de vlinder, 'dank u.'
'Het belooft een heerlijke dag te worden, François. Alwéér een heerlijke dag. We worden verwend.'
'Zo is het, Ef. We boffen maar.'
'Zéér. Al zit dat getwijfel van Fieke me dwars.'
De vlinder zuigt nog wat nectar op en richt zich tot Ef. 'Dat getwijfel van Fieke stelt niets voor, daar hoef je je niets van aan te trekken. Je weet donders

goed waar je mee bezig bent. Je creëert hier een waar paradijs. In Eden ben ik nooit geweest, ik ken die wondertuin alleen uit jouw verhalen, maar als die ook maar een béétje op die van jou lijkt…'
'Dank je wel, dat had ik even nodig. En nu is het tijd voor een lekker kopje koffie.' Ze draait zich om, loopt naar de achterste deur van de stacaravan en strijkt even over de grote Tau die ze er met felrode lakverf op heeft aangebracht. De zonnestralen geven het teken een warme gloed.
Voor ze naar binnen gaat, werpt ze een blik op haar zomerse tuin. De vlinder fladdert weg over de houten omheining. Ef zwaait hem na en stapt de caravan binnen.
In het keukentje vult ze het houten koffiemolentje met verse bonen en draait het hendeltje in hoog tempo rond. Het maalgeluid kalmeert haar, het doet haar aan oma denken – dat versterkt de smaak. Wanneer het schuiflaatje halfvol is, kiepert ze de inhoud in het filter van de percolator. Het past precies. Ef pakt een houten keukenstoel en gaat voor het gasfornuis zitten. Ze volgt het kookproces op de voet; het luistert nauw, de koffie mag niet te bitter worden. De vlammen proberen via het geblakerd aluminium opwaarts te kruipen, maar ze komen niet verder dan de rand.
Met het kopje in de hand wandelt Ef door de tuin.